

Saksfremlegg

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Det faste utvalg for plansaker	16/24	14.05.2024

Søknad om kraftutbygging i Garbergselva

Kommunedirektørens innstilling:

Det faste utvalg for plansaker vedtar å tilrå Clemens Kraft AS sin søknad til NVE for kraftutbygging i Garbergselva med alternativet inntak oppstrøms Storprestfossen og utløp nedstrøms Kjeldstadfossen.

Vilkår for tilrådingen er at en naturmangfoldvurdering vurdert sammen med avbøtende tiltak skal vise at det ikke gir for store negative konsekvenser for elva.

PS 16/2024 Søknad om kraftutbygging i Garbergselva

Det faste utvalg for plansakers behandling av sak 16/2024 i møte den 14.05.2024:

Behandling

Forslag fra AP/H v/Ole Morten Balstad som tillegg til kommunedirektørens innstilling:

Infrastruktur som muliggjør uttak av energiproduksjonen til næringsutvikling lokalt vektlegges i utredningen.

Forslag fra SV v/Åsmund Sjøberg:

1. Det faste utvalg for plansaker avslår Clemens Kraft AS sitt ønske om å tilrå en søknad om kraftutbygging i Garbergselva.
2. Selbu har allerede avsatt betydelige deler av sin natur til vannkraft og vindkraft, og de mulige gevinstene en kraftutbygging av kommunens siste store urørte vassdrag kan gi overstiger ikke verdien Garbergselva representerer i sin nåværende form.
3. At en kraftutbygger ønsker en tilrådning fra vertskommunen for sine utbyggingsplaner før en konsesjonssøknad innsendes er et avvik fra normal prosedyre i slike saker, og fremstår som et forsøk på å påvirke utfallet av kommunens endelige behandling av saken.

Forslag fra SP v/Thomas Engan

Det faste utvalg for plansaker gir Clements Kraft tillatelse til å gjennomføre

konsekvensutredninger som kan bli vedlegg til en eventuell konsesjonssøknad til NVE for kraftutbygging i Garbergselva.

Det må dokumenteres hvordan kriteriene i Vannressurslovens §25 er ment å oppfylles.

I tillegg må det utarbeides en plan for nettinfrastruktur knyttet til kraftutbyggingen som skisserer ansvars- og kostnadsfordeling mellom netteier og kraftutbygger og eventuelle andre parter, opp i mot uttak av energiproduksjon til næringsutvikling lokalt.

Selbu kommune skal behandle en eventuell søknad om kraftutbygging i egen sak.

Forslag fra AP/H v/Tanja Fuglem i tillegg til forslaget fra O.M.Balstad

Det faste utvalget for plansaker vedtar å tilrå at Clemens Kraft AS søker NVE om kraftutbygging i Garbergselva.

Siste avsnitt i innstilling fra kommunedirektøren.

Votering:

Det ble enighet om å stemme over hvert enkelt forslag - enkeltvis.

Kommunedirektørens innstilling fikk 0 stemmer og falt.

Forslaget fra AP/H v/Tanja Fuglem (inkl. forslaget fra O.M.Balstad) fikk 4 stemmer (AP/H)

Forslaget fra SP v/Thomas Engan fikk 2 stemmer (SP)

Forslaget fra SV v/Åsmund Sjøberg fikk 1 stemme (SV)

Forslaget fra AP/H og SP settes opp mot hverandre. Forslaget fra AP/H fikk 4 stemmer (AP/H),

Forslaget fra SP fikk 2 stemmer (SP). Åsmund Sjøberg avsto fra å stemme.

SV v/Åsmund Sjøberg anmodet om å få med følgende protokolltilførsel:

Det fremstår som uryddig – og et avvik fra normal saksgang i vannkraftutbyggingssaker - at utbygger ønsker en tilrådning fra vertskommunen før konsesjonssøknad utformes og innsendes NVE. Det finnes knapt et dalføre med mer kraftutbygging enn i Neadalen, og en utbygging av Garbergselva fremstår som svært uklokt med tanke på de varige skadene det vil påføre natur, miljø og biologisk mangfold.

Vedtak i det faste utvalg for plansaker:

Det faste utvalget for plansaker vedtar å tilrå at Clemens Kraft AS søker NVE om kraftutbygging i Garbergselva.

Infrastruktur som muliggjør uttak av energiproduksjonen til næringsutvikling lokalt vektlegges i utredningen.

Vilkår for tilrådingen er at en naturmangfoldvurdering vurdert sammen med avbøtende tiltak skal vise at det ikke gir for store negative konsekvenser for elva.

Protokolltilførsel fra SV v/Åsmund Sjøberg:

Det fremstår som uryddig – og et avvik fra normal saksgang i vannkraftutbyggingssaker - at utbygger ønsker en tilrådning fra vertskommunen før konsesjonssøknad utformes og innsendes NVE. Det finnes knapt et dalføre med mer kraftutbygging enn i Neadalen, og en utbygging av Garbergselva fremstår som svært uklokt med tanke på de varige skadene det vil påføre natur, miljø og biologisk mangfold.

Vedlegg

- 1 Anmodning om å tilrå kraftutbygging i Garbergselva
- 2 Vedlegg 1 - Om Clemens Kraft.pdf
- 3 Vedlegg 2 - Hvorfor småkraft ?
- 4 Vedlegg 3 - Notat utbyggingsalternativer 2B og 3B.pdf

Bakgrunn for saken:

Clemens Kraft AS har anmodet Selbu kommune å tilrå en kraftutbygging i Garbergselva.

I Garbergselva har det også to ganger tidligere vært omsøkt kraftutbygging.

- I 2011 søkte Statkraft Energi AS og Opplysningsvesenets fond om utbygging av Prestfossan. NVE var positive til søknaden, mens endelig vedtak i Olje- og energidepartementet var negativt fordi kriteriene i vannressurslovens § 25 ikke var oppfylt, «fordelene ved tiltaket overstiger skader og ulemper for allmenne og private interesser».
- I 2019 søkte Selbu Energiverk om utbygging av Kjeldstadfossen. NVE avslo søknaden fordi kriteriene i vannressurslovens § 25 ikke var oppfylt.

Saksopplysninger:

Dette er en anmodning om at Selbu kommune tilrår en søknad for utbygging av Garbergselva. Det er NVE som eventuelt skal behandle konsesjonssøknaden, men en tilråding fra kommunen vil være positivt for søker.

Åpner NVE saken og tar søknaden til behandling, så vil kommunen igjen få saken på høring. Da vil Clemens Kraft AS sin endelige søknad med tilhørende utredninger og avbøtende tiltak foreligge sammen med NVE sin vurdering.

Clemens Kraft AS har to alternativer for sin utbygging:

Alt 1. (2B) har inntak nedstrøms Storprestfossen og utløp nedstrøms samløp Elvåa/Garbergelva.

- Dette vil gi en årlig produksjon på 34,0 GWh.
- Alternativet er kartlagt og utredet iht. NVE sin veileder.

Alt. 2 (3B) har inntak oppstrøms Storprestfossen og utløp nedstrøms Kjeldstadfossen.

- Dette vil gi en årlig produksjon på 74,9 GWh.
- Alternativet krever en fastsettelse av konsekvensutredningsprogram.

Drøfting:

Norge har behov for 40 TWh ekstra elkraft innen 2030 for ikke å gå i kraftunderskudd. Dette informerte Clement Kraft i sin presentasjon til formannskapet. For å nå disse målene har utbygging av småkraftverk det største potensialet da dette normalt gir kortest saksbehandlingstid.

Selbu er avhengig av nok og tilgjengelig kraft for å få den næringsutviklingen som er ønsket i kommunen og som svarer ut målene i kommuneplanens samfunnsdel. Det produseres nok kraft i bygda i dag, med et overskudd i forhold til forbruket. Utfordringene er ofte store kostnader med å få strømmen dit behovet er grunnet lange linjestrekk og nødvendige transformatorstasjoner. En utbygging av Garbergselva vil her være positivt for næringsarealet på Granby og andre nærliggende områder. Det vil kreves lite ressurser å få lagt frem strøm til dette området og vil derfor være bærekraftig i forhold til andre tilgjengelige strømkilder.

Skal Selbu akseptere en ny kraftutbygging er det en forutsetning at det vil gi ekstra inntekter til kommunen. Det må ligge en kompensasjon for at Selbu-samfunnet skal avgi arealer og natur til formålet. Fremtidige inntekter til kommunen vil her være eiendomsskatt og produksjonsavgifter.

Alt 1. (2B) gir en årlig produksjon på 34,0 GWh. Dette er for lite til at kommunen med dagens regler får rett til en produksjonsavgift. Her vil kommunens inntektpotensiale kun være eiendomsskatt.

- Forventede årlige inntekter til kommunen antas å være 0,5 – 1 mill. kr.

Alt. 2 (3B) gir en årlig produksjon på 74,9 GWh. Dette vil gi kommunen inntekter i form av både produksjonsavgift og eiendomsskatt.

- Forventede årlige inntekter til kommunen antas å være 1 – 2 mill. kr.

I de foregående konsesjonssøknadene for Garbergselva ble det i begge tilfeller gitt avslag fordi kriteriene i vannressurslovens § 25 ikke var oppfylt, «fordelene ved tiltaket overstiger skader og ulemper for allmenne og private interesser».

Av innspill og begrunnelser som ble brukt for å underbygge dette var:

- Dette er den siste store elva i kommunen som ikke er utbygd.
- En utbygging ville gi negative konsekvenser for naturmangfoldet.
- Fiskens leveområder for vandring og gyting vil bli negativt påvirket.
- Den visuelle opplevelsen med mindre vannføring i elva og fossefallene blir dårligere.
- Som padleelv vil den bli mindre attraktiv.

Clemens Kraft AS skriver i søknaden at ved alt. 2 (3B) så vil vannføringen i Storprestfossen bli negativt påvirket. Men i den videre elvestrengen ned til begge utløpsalternativene vil det være et stort nedslagsfelt for nedbørs- og smeltevann samt sideelver som vil sikre en tilfredsstillende minstevannføring. En utført beregning av restvannføring i Kjelstadfossen viser nettopp dette.

Skal kommunen kunne tilrå en søknad om utbygging av Garbergselva er det under forutsetning av at kriteriene i vannressurslovens § 25 er oppfylt. En konsekvensutredning av naturmangfoldet må derfor kunne vise til dette. Dette sammen med avbøtende tiltak for å unngå utilsiktede skader på natur og fiske, og at forholdene til elvepadling blir godt nok ivaretatt.

Tilgjengelig kraft til nærliggende industriareal er også positivt for kommunen samtidig som det gir fremtidige inntekter. Alt. 2 (3B) vil derfor være å foretrekke som utbyggingsalternativ.

Forankring FNs bærekraftsmål

Tiltaket er vurdert i tråd med FNs bærekraftsmål.

Vurderingene er gjort ut fra produksjon av ren kraft på en miljømessig god måte som ikke skal gi negative klimaendringer.

	<i>Energi er den største bidragsyteren til klimaendringer, gjennom utslipp av CO2 og andre klimagasser. Tilgang til energi står i sentrum av så nær som alle utfordringer og muligheter vi møter i dag. Det kan dreie seg om jobber, sikkerhet, klimaendringer, matproduksjon eller muligheter for økt inntekt.</i>
	<i>Klimaendringer er et globalt spørsmål og kjenner ingen landegrenser. Derfor må vi også finne globale løsninger. I tillegg til å kutte i utslipp og fange og lagre CO2, må det satses langt mer på annen ren energi. 2 graders temperaturøkning er grensen for hva naturen kan tåle. Stiger temperaturen mer enn det vil klimaendringene bli ukontrollerbare.</i>

Kommunedirektørens konklusjon:

På bakgrunn av vurderingene, så anbefaler kommunedirektøren at det faste utvalg for plansaker tilrår en søknad om kraftutbygging av Alt. 2 (3B). Det forutsettes imidlertid at naturmangfoldet vurdert sammen med avbøtende tiltak, ikke gir for store negative konsekvenser for elva.

Dersom NVE tar søknaden til behandling, så vil kommunen igjen få saken på høring. Da vil Clemens Kraft AS sin endelige søknad med tilhørende utredninger og avbøtende tiltak foreligge sammen med NVE sin vurdering, og kommunen kan ta endelig stilling til saken basert på et bredere kunnskapsgrunnlag.